

Inventering av lokalhistoriskt intressanta källkällor.

Källor har i äldre tider haft en viktig roll främst för vattenförsörjningen för såväl människor som djur på landsbygden men också för flera andra syften, t.ex. som hälsokällor och offerkällor samt för speciella användningsområden, t.ex. brandbrunnar och fisksumpar. Vissa av dessa källor finns markerade på kartor, t.ex. som samfälligheter (byakällor) eller som fornminnen och några är kanske nämnda i någon sockenbok. Men de flesta är inte dokumenterade och kunskapen om deras lägen och funktioner håller på att glömmas bort. Den nuvarande markanvändningen samt natur- och miljöförändringar – inte minst genom de senaste årens svåra stormar – har lett till att många källor tyvärr förstörts eller skadats och att de flesta kvarvarande källor inte vårdas längre.

Det är därför en viktig uppgift för hembygdsintresserade människor att för varje by, gård eller torp inventera dessa, ofta mindre källor eller platser, där källor funnits. Många är idag knappt synliga; andra är omvandlade till enkla brunnar och en del är skadade genom ingrepp av olika slag eller genom stormar. Men det går i regel att ange läget och att få fram vilken funktion källan haft genom att tala med äldre personer i bygden eller söka uppgifter i äldre hembygdsböcker, tidningsurklipp och uppteckningar (kan finnas t.ex. i sockenarkiv, på bibliotek och muséer). Härigenom kan också intressant kringinformation om t.ex. brukarna av källan, dåtida miljö omkring källan eller källtraditioner komma fram och bidra till byns eller bygdens historia.

Följande rubriker kan vara en vägledning vid inventering av lokalhistoriska källkällor. Skriv ner kortfattade uppgifter enligt rubrikerna på maskin eller markera direkt på bladet!

Källans belägenhet: socken, by, fastighet, läge i förhållande till närmaste gård, väg, vattendrag och om möjligt koordinater enligt fastighetskartan eller med hjälp av GPS.

Källans namn eller namnet på närmaste gård alternativt markägarens namn.

Källans användning: t.ex. till hushåll, lagård, betesdjur, tvätt eller som brandbrunn.

Källans flöde: t.ex. alltid flödande, ej sinat i mannaminne, sinar vid torrår.

Källans tillstånd: t.ex. klar vattenspegel, igenväxt, förorenad, skadad, stensatt, vårdas.

Källtraditioner: t.ex. hälsokälla, källfirande (när, hur, förr, nu), offerkälla (ev. fynd).

Uppgiftslämnare: Förening..... datum.....
Namn:.....(textat).....
Adress:.....
Telefon:..... e-post:.....

Ifyllda blanketter skickas till:

Kalmar län: Lars Kylefors, Taggsvampsg. 14, 38632 Färjestaden

Kronobergs län: Roland Bengtsson, Ölsåkra, 34037 Torpsbruk

Jönköpings län: Håkan Kinnerberg, F E Elmgrens g. 2, 55316 Jönköping

